ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo
Edisyong Hiligaynon
Tuig LVI No. 22
Nobyembre 21, 2025
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

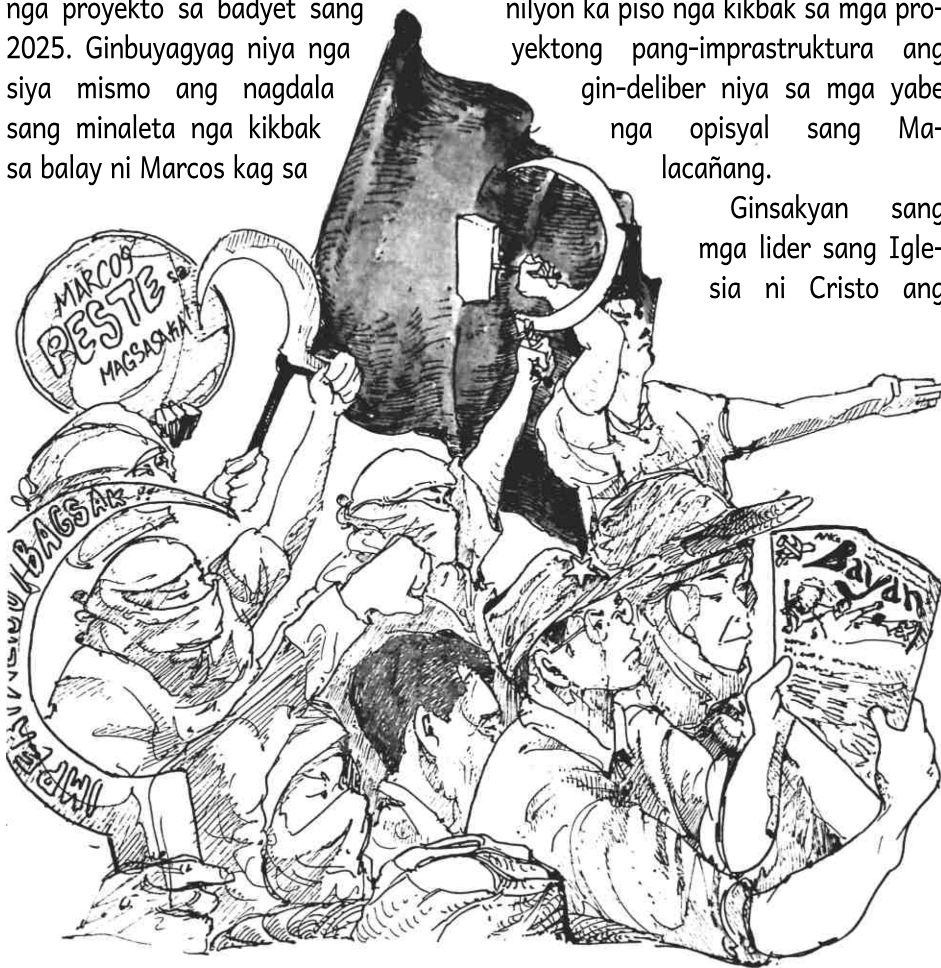
Pandayon ang kusog sang pumuluyo sa tunga sang malala nga pangpulitika nga krisis sang rehimen US-Marcos

Ginatay-og sang malala nga krisis pangpulitika ang rehimen Marcos. Ini sunod sang pagbuyagyag sang sadto alyado niya kag suluguon sa kongreso nga si Marcos mismo ang yara sa putok-putokan sang sindikato sang dalagko nga burukrata kapitalista sa gobyerno nga naga-kolekta sang kikbak kag suhol sa ginatos ka bilyon ka piso nga mga proyektong imprastruktura. Wala na nakibot ang pumuluyo sa pagbuyagyag nga ini, pero mas gingatungan sini ang ila nagabalingaso nga kaakig sa engrande nga iskema sang korapsyon kag pagpangawat ni Marcos sa pondo sang pungsod.

Tungod siya ang gin-ipit kag gindagdag ni Marcos, naghambal si anay kongresman Zaldy Co nga mismo si Marcos ang nagsugo sa iya, bilang pinuno sang komite sa badyet sa kongreso, nga magsingit sang ₱100-bilyon nga proyekto sa badyet sang 2025. Ginbuyagyag niya nga siya mismo ang nagdala sang minaleta nga kikbak sa balay ni Marcos kag sa Malacañang.

Nagasanto kag kapareho ini sa nauna nga testimoniya sa senado ni Roberto Bernardo, sadto mataas nga opisyal sang Department of Public Works and Highways (DPWH) nga binilyon ka piso nga kikbak sa mga proyektong pang-imprastruktura ang gin-deliber niya sa mga yabe nga opisyal sang Malacañang.

Ginsakyan sang mga lider sang Iglesia ni Cristo ang malapad nga kahublagan protesta batuk sa korapsyon. Ginhakot sa Luneta ang mga tumuluo sini para magpakitang-gilas kag paandaman si Marcos nga indi pag-ipiton ang mga negosyo sini nga nabuyagyag nga kasosyo sang mga Discaya sa maanomaliya nga proyekto. Nagsakay man ang mga Duterte kag iban pa nga naka-alyado sini nga hubon kontra-Marcos para magpadihot sang rali sa pagtilaw nga sulsolan ang mga opisyal militar nga talikdan si Marcos.



Sa desperado nga pagtinguha nga tinluan ang mahigko nga nawong ni Marcos, ginpaguwa subong nga wala siya nakahibalo sa binilyon ka piso nga kikbak nga ginadala sa palasyo, kag nga gingamit lang ang iya ngalan sang mga malapit niya nga opisyal. Sa pagka-tarantar, dali-dali nga ginkakas ang pinakamatag-as nga opisyal sang gabinete, tiglikom sa badyet kag pila ka yabe nga opisyal, bagay nga nagadugang kag nagapadalum sa mga biak sa hubon Marcos.

Nagasala-sala subong ang Malacañang nga taguon ang bukid sang kwarta nga ginkurakot ni Marcos sa pondo sang pungsod. Kabulig niya ang pila ka grupo nga kaangay sang Akbayan nga nagapostura nga kontra-korapsyon pero nagabulig sa iya sagang paagi sa pagkwestyon sang pagbuyagyag nga mismo siya imbolbado kag yara sa putok-putokan sang pagpangkurakot. Ginapanghadlok nila ang posibilidad nga magbulos ang kapareho nga bulok nga si Sara Duterte para punggan ang panawa-

gan sang pumuluyo nga tapuson na ang rehimen US-Marcos.

Nagabantay ang imperyalismong amo ni Marcos. Paagi sa kontrol sini sa AFP, padayon nga nagapabilin nga bug-os ang suporta sang US kay Marcos. Dala sini ang linya nga padihot sang China ang "destablisasyon" batuk kay Marcos. Subongman, handa ini nga isaylo ang suporta sa iban nga paksyon nga padayon nga magatib-ong sa interes sa ekonomiya, pulitika kag militar sang US sa pungsod. Hugot ini nga nakaangot kag nagahatag sang pondo sa grupong Akbayan bilang reserba nga kabayo sini, bisan pa nagapabilin nga opsyon nga papungkuon ang paksyon nga mas militarista, ilabi na para direkta nga sumpuon ang nagabaskog nga progresibo kag makipungsodnon nga kahublagan masa.

Wala naga-untat ang pagragasa sang mga protestang kontra-korapsyon. Padayon ang mga *walkout* kag aksyon protesta sang mga pamatan-on estudyante sa lain-lain nga bahin sang pungsod. Naga-usbong ang malapad nga paghulag sang mga mamumugon, mga imol sa komunidad, kag lain-lain nga demokratikong sahi kag sektor. Pasista nga kalakasan kag pagpanghadlok ang ginasugata sang rehimen Marcos agud busalan ang nagabaskog nga tingog sang pumuluyo.

Sa Nobyembre 30, adlaw sang pagdumdom kay Andres Bonifacio, baganihan sang Pilipinong anakbalhas, ginasigahum ang pagbaha liwat sang pumuluyo sa Luneta kag lain-lain nga bahin sang pungsod agud ipakita ang kaakig sa korapsyon. Santo sa panawagan nga pasabton ang tanan nga imbolbado sa korapsyon, nagabaskog nga nagabaskog ang singgit sang pumuluyo agud palayason ukon papanaugon si Marcos kag si Duterte.

Nagalapnag subong ang panawagan para tukuron ang isa ka "transition council" ukon konseho pang-transisyon, nga magadumala sa estado kag maghanda sang proseso sa pagtukod sang bag-o nga gobyerno. Laragway ini sang madalum nga pagkadismaya kag kawad-on sang pagsalig sang malapad nga pumuluyo sa mga proseso nga ligal sang nagahari nga estado kag sa mga napilian nga mga opisyal sang gobyerno. Samtang nagalawig ang krisis sang nagahari nga sistema sa idalum ni Marcos, segurado nga magabaskog ang konsensus para diri sang lain-lain nga saray sang katilingban Pilipino.

Ibun-ag kag hormahon ang potensyal sang sining konseho sang proseso sang pagpalayas sa rehimen US-Marcos. Kon malab-ot, mangin bag-o ini nga patag sang awayan para sa ginahandum nga pagbag-o. Dapat igiit sang pumuluyo ang demokratiko nga pagtiglawas batuk sa dominasyon diri sang mga nagahari nga sahi. Ang kusog sang demokratikong sektor nga ginpundar sang kahublagan kontra-korapsyon kag burukrata kapitalismo mangin kapital sa mga awayan sa palaabuton.

Kon amo, tuman ka malahalon, nga pabaskugon sang pumuluyong Pilipino ang ila organisadong kubay kag ang malapad nga kahublagan protesta agud palayason sanday Marcos kag Duterte. Krusyal ang pila ka sulit nga pagpagsik kag paglapad sang pakigbahin sang masang mamumugon, imol sa syudad kag mangunguma sa kaumhan, nga sila ang naga-antus sang pinakalala nga paglatigo sang korapsyon. Ini ang segurado nga magatay-og sa paghari ni Marcos. Dako ang hangkat sa mga estudyante nga magkadto sa pabrika, komunidad kag kaumhan, agud magbulig sa pagpukaw kag pagpahulag sa minilyon ka pumuluyo.

Ipasaka ang kamuklatan sang pumuluyo tuhoy sa makasahi nga pag-analisa sa mala-kolonyal kag mala-pyudal nga sistemang pang-sosyedad sa Pilipinas. Kinahanglan nga padalumon ang pangkasaysayan nga ihibalo bahin sa pakig-away sang pumuluyo sa dunot nga reaksyonaryong estado, kag kakinahanglanon para sa rebolusyonaryong paghimakas agud lubos nga bag-uhon ang sistema.

Tuman ka paborable sang sitwasyon para sa Partido kag mga rebolusyonaryong pwersa. Dapat sakmiton ang higayon agud pabaskugon ang Partido kag ang kabulig sini nga mga likom nga organisasyon masa, agud magserbe nga salsalon nga ubod kag malig-on nga taludtod sang pangmalawigon nga paghimakas. Dapat pabaskugon ang panawagan nga magkadto sa kaumhan agud didto padayon nga ipundar ang organisado kag armado nga kusog sang pumuluyo, kag itanum ang binhi sang gobyerno sang pumuluyo kag sang hilway kag demokratikong sistema. AB

ANG Bayan

Tuig LVI No. 22 | Nobyembre 21, 2025

Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

Nilalaman

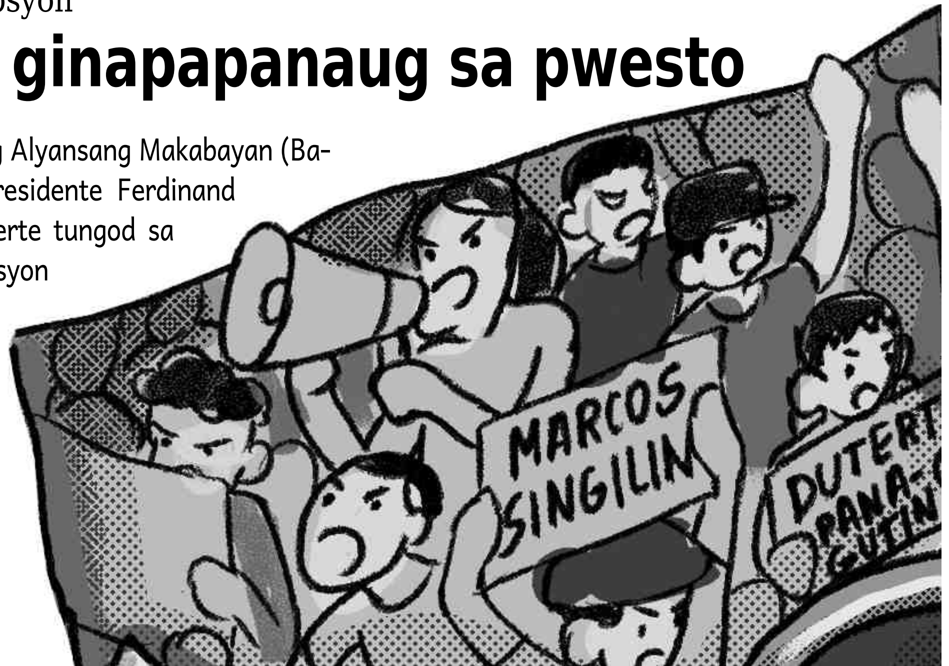
Editoryal: Pandayon ang kusog sang pumuluyo sa tunga sang malala nga pangpulitika nga krisis sang rehimen US-Marcos 1
Marcos, Duterte, ginapapanaug sa pwesto 3
5,500 estudyante, nag-*walkout* sa Baguio City 4
Organisasyon sa Hacienda Luisita, ginpabaskog 4
Mga protesta 4
Pagpangkawkaw, ugat sang kalamidad sa Cebu 5
Delubyo sang korapsyon kada may kalamidad 6
Sa malip-ot nga pulong 7
Balita sang DRB naglab-ot tubtob France 8
Asembliya sang KM sa Metro Manila, natigayon 8
US, tuso nga ginapasingki ang pagpasilabot 8
Paghimakas kontra-pyudal sa Isabela 9
Organisador sang mangunguma, gin-aresto 10
Aset, napatay sang BHB sa Negros 10
Armadong konplikto kag henosidyo sa Sudan 10

Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Plipinas

ang.bayan@cpp.ph

Bilang Hari kag Reyna sang Korapsyon

Marcos, Duterte, ginapapanaug sa pwesto



Lubos nga ginapanawagan sang Bagong Alyansang Makabayan (Bayan) ang pagpanaug sa poder ni Presidente Ferdinand Marcos Jr kag Bise Presidente Sara Duterte tungod sa pagka-imbolbar nila sa lapnagon nga korapsyon sa gobyerno. Giit sang alyansa, bilang hari kag reyna sang korapsyon, dapat sila kakason sa pwesto kag bilangguon sa pagkawkaw sa kaban sang banwa.

Dismasyado ang pumuluyong Pilipino tungod pila ka bulan na ang nagligad halin sang nagsugod ang mga "imbestigasyon" wala pa gihapon sang napasabat kag nabilanggo. Nagtudluanay ang mga imbolbado sa korapsyon kag ginagamit ang mismo mga ahensya kag komisyon sang gobyerno para sa malaparan nga *cover-up*. Wala sang matuod nga salabton kag hustisya ang maagum tubtob yara sa poder sanday Marcos kag Duterte.

Ginaduso sang Bayan ang pagtukod sang isa ka "transition council" nga magabulos sa pagdumala sa gobyerno kag magatib-ong sang interes sang pumuluyong Pilipino kon mapahalin ang mga pinuno nga mga korap. Bug-oson ang konseho sang mga indibidwal kag grupo nga nagatiglawas sa demokratikong mga sektor nga nanguna sa kahublagan kontra korapsyon kag kahublagan pagpahalin sa mga Marcos kag Duterte.

Ang mga palupok ni Zaldy Co

Nagdugang sa kaakig sang pumuluyo ang palupok ni anay Rep. Zaldy Co nga direkta nga nagatudlo kay Marcos bilang opisyal nga may pinakadako nga "insertion" sa badyet para sa 2025. Suno sa iya, nga ginsugo siya ni Marcos nga magsingit sang ₱100 bilyon nga ginpangako sang pakaisa ni Marcos nga si Martin Romualdez.

Nagpaguwa man si Co sang listahan sang mga proyekto kon diin nagkadto ang ₱100 bilyon nga pondo nga ginpasingit ni Marcos. Ang ₱81 bilyon sini nakalista para sa imprastruktura, kon diin 80% mga proyektong *flood control*. Suno sa iya, nagakuha si Marcos sang 25% kikbak sa mga proyekto nga ini. Isa si Co kag mga kumpaniya sang iya pamilya ang naka-monopolyo sang ginatos ka kontrata sang *flood control* kag iban pa nga imprastruktura.

Pagkatapos sang palupok ni Co, ginkakas ni Marcos ang iya Executive Secretary nga si Lucas Bersamin kag iya apo nga si Adrian Bersamin, subongman ang tiglikom sa badyet nga si Amenah Pangandaman kag partner niya nga undersecretary sang edukasyon nga si Trygve Olaivar. Ang apat ang ginatudlo ni Co nga opereytor ni Marcos sa pagmonopolyo sang binilyon nga kikbak.

Nagalapad nga panawagan para sa salabton

Tayuyon ang mga dalagko kag magagmay nga hublag nga ginalunsar sa Metro Manila kag mga probinsya para manawagan sang salabton. Madamo sa mga aktibidad ginpamunuan sang mga organisasyon nga kabahin sang Kilusang Bayan Kontra Kurakot (KBKK).

Ginatos ka pumuluyo sang National Capital Region (NCR), mayor halin sa kubay sang mga mamumugon kag imol sa syudad, ang nakig-isa sa Lakbayan ng Mamamayan Kontra Korapsyon sadtong Nobyembre 7. Nagmartsa sila padulong sa Mendiola. Sa adlaw man nga ini, ginlusob kag gin-uyog sang KBKK ang Office of the Ombudsman sa Quezon City. Nagprotesta ang mga mamumugon pang-ikaayong-lawas sa lain-lain nga ospital kag ang mga manunudlo halin sa 212 ka eskwelahan sa NCR. Nag-aksyon man ang mga mamumugon kag unyon sa Laguna.

Sadtong Nobyembre 14, isa ka martsa ang liwat ginlunsar sa Mendiola. Sa adlaw nga ini, may hublag man sa pito ka syudad sa Metro Manila; sa Pampanga, Cavite, Laguna kag sa syudad sang Iloilo, Cebu kag Davao. Ginpatigayon man sang mga mamumugon, migrante kag estudyante sa STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) ang koordinado nga aksyon sa adlaw nga ini. Naglunsar man sang mga “protestang magbangon” ang mga mamumugon sa ila matag-lugar nga ginatrabahuan.

Sadtong Nobyembre 16, indi magnubo 3,000 ka indibidwal ang nagpakigbahin sa ikaduha nga dalagan batuk sa korapsyon sa UP Diliman.Isa ka konsyerto kontra korapsyon ang ginlunsar sa Angeles City sa Pampanga sa adlaw nga ini. Sa sunod-sunod nga adlaw halin Nobyembre 17, naglunsar ang mga grupo sang mangingisda sang protesta sa baybay sang Manila Bay.

Sadtong Nobyembre 17 kag 18, liwat nag-aksyon ang mga pamatan-on sa bug-os nga pungsod sa pagpanguna sang Youth Rage Against Corruption. Samtang sadtong Nobyembre 20, nagpagahod ang grupo sang kababaenhan sa Quezon City. AB

5,500 estudyante, nag-*walkout* sa Baguio City

Dulungan nga nag-*walkout* ang mga 5,500 ka estudyante halin sa Benguet State University, Saint Louis University- Maryheights Campus kag Main Campus, University of the Philippines-Baguio, kag University of the Cordilleras, University of Baguio sadtong Nobyembre 18. Ang *walkout* kabahin sa pagdumdom sa International Students' Day sadtong Nobyembre 17.

Naglunsar sang programa ang mga pamatan-on estudyante sa ila matag-unibersidad, amo ang pagmartsa padulong sa Malcolm Square para sa isa ka sentralisado nga programa. Ginkundenar sang mga pamatan-on ang lapnagon nga korapsyon sa gobyerno kag ang nagapadayon nga kawad-on sang salabton kag hustisya. Nagapanawagan man sila para sa dugang nga badyet sa edukasyon kag ginkundenar ang "mallification" ukon pribatisasyon sang pangpubliko nga merkado sang Baguio kag ang pagmina sang mga dumuluong nga mga kumpaniya sa kabukiran sang Mankayan.

Magluwas sa *walkout* sa Baguio City, naglunsar man sang makasaysayan nga *walkout* ang 400 ka estudyante sang University of Eastern Philippines sa Northern Samar sadtong Nobyembre 17.

Sa Manila, ginatos ka pamatan-on, sa pagpanguna sang Youth Rage Against Corruption, ang nagmartsa padulong sa Mendiola. May aktibidad man kag protesta ang mga pamatan-on sa Tarlac, Pampanga, Laguna kag Quezon, sa mga syudad sang Cebu, Iloilo, Tacloban kag Davao. Samtang, ginbatikos sang mga grupo ang sunod-sunod nga mga *bomb threat* sa mga unibersidad kag eskwelahan sa pagtilaw nga idiskaril ang ila mga protesta.

Sa Nobyembre 21, natalana nga ilunsar sang mga grupo sang pamatan-on kag estudyante ang isa ka pungsodnon nga adlaw sang *walkout* kag hublag. Nagapanindugan ang mga estudyante nga padayon sila nga mag-aksyon tubtob wala sang mapasabat kag indi mapahalin sa pwesto sanday Ferdinand Marcos Jr kag Sara Duterte. Magapakigbahin sila sa Baha sa Luneta 2.0 sa Nobyembre 30. AB

Organisasyon sang mangunguma sa Hacienda Luisita, liwat ginpabaskog

NAGPANUMPA ANG MGA bag-o nga napilian nga lider sang Alyansa ng Manggagawang Bukid ng Asyenda Luisita (AMBALA) sadtong Nobyembre 16 sa isa ka pagtililipon sa Barangay Lourdes, San Miguel, Tarlac City.

Gindungan ang pagtipon para dumdumon ang masaker sadtong 2004 kon diin pito ka mangunguma sa Hacienda Luisita ang napatay sa pagpangluthang sang mga pwersa sang estado. Nakawelga sadto ang United Luisita Workers Union kag Central Azucarera de Tarlac Labor Union bilang sabat sa iligal nga pagkakas sa 326 ka unyonista. Sabat man ang welga sa mala-ulipon nga sweldo sang kumpaniya, nga sadto nagasweldo sang ₱9.50 kada araw.

Pagkatapos sang pagtililipon, nagmartsa ang mga mangunguma sa mga kadalanan sang Tarlac City. Dala nila ang ila mga panawagan para sa kinamatarung sa duta, palangabuhian kag puluy-an.

Ginpili ang bag-o nga mga lider sang Ambala sa asembliya sini sadtong Nobyembre 15 nga gintambungan sang mga myembro halin sa lain-lain nga barangay. Kadam-an sang mga bag-o nga lider mga kababaehan. Yara sa abaga nila subong ang pagbawi sa kadalag-an sang welgang bayan kag pagpapagsik kag pagpabaskog sang organisasyon.



Paglubong kay Enrile sa Libingan ng mga Bayani, ginpamatukan. Puluan ka organisasyon kag indibidwal ang nagpahayag sang ila pagpamatuk sa padihot nga paglubong kay Juan Ponce Enrile sa Libingan ng mga Bayani sang Nobyembre 22. Si Enrile ang ginakangil-aran nga arkitekto sang layi militar, manugpatay tawo kag manugkawkaw sang kapalibutan kag kaban sang banwa. Napatay siya sadtong Nobyembre 13 sa edad nga 101.

Protesta batuk sa iligal nga kakasanay sa Calabarzon. Nagprotesta ang mga mamumugon halin sa Pamantik-KMU sa atubang sang National Labor Relation Commission sa Calabarzon sadtong Nobyembre 17. Gindungan nila ini sa pag-*hearing* sang ahensya sa mga kaso sang iligal nga kakasanay sa Lazada, Shopee, kag Coke.

Nagderetso ang grupo sa opisina sang DPWH IV-A agud kondenaron ang lapnagon nga korapsyon sa mga proyektong pang-imprastruktura.

***Silent protest* sang mga manunudlo kag mga empleyado sa CEU.** Sang nagligad nga mga semana, nagsab-it ang mga manunudlo kag empleyado sang Centro Escolar University Faculty and Allied Workers Union sa ila mga bayo sang mga panawagan para sa desente nga dugang nga sweldo, pagsulong sang *collective bargaining agreement* (CBA) kag iban pa nga kinamatarung sang mga manunudlo kag empleyado. Sabat ini sang unyon sa pagpamalibad sang administrasyon nga sakdagon ang isa ka signipikante nga CBA para sa 2025-2030.

Aksyon batuk sa COP30. Nagmartsa ang mga grupong kontra-imperyalista halin sa Kalaw Avenue padulong sa embahada sang US sa Manila sadtong Nobyembre 15 bilang pakig-isa sa Global Day of Action for Climate Justice. Kabahin ang hublag sa internasyunal nga kampanya batuk sa 30th Conference of the Parties ukon COP30 nga ginahiwat sa Belem, Brasil. Ang COP30 pagsinapol sang mga pungsod nga nagpangako nga maghulag sa atubang sang *climate change*.

Pagpangkawkaw sa kapalibutan kag kaban sang banwa ang matuod nga kabangdanan sa kalamidad sa Cebu

Sining Nobyembre, ginbayo ang pungsod sang magkasunod nga bagyo Tino kag Uwan. Nagdulot ang mga ini sang grabe nga kahalitan sa agrikultura, imprastraktura, kabalayan kag eskwelahan. Nag-utas ini sang madamo nga kabuhi kag nagpalayas sa ginatos halin sa ila mga komunidad.



Sa Cebu, indi magnubo sa 6,000 ka kabalayan ang nawasak, samtang 2,812 ang wala masyado naguba sang nag-igo ang bagyo Tino sadtong Nobyembre 4. Nag-agum sang grabe nga pagbaha kag pagkatiphag sang duta sa 40 ka barangay. Lab-ot sa atup ang nagaragasa nga baha sa pila ka subdibisyon nga nagpalutaw sa puluan ka mga salakyan. Bug-os nga kabalayan ang gin-anod sa Mandaue City, Danao City, Talisay City kag Liloan, subongman sa Consolacion kag Asturias.

Sa kabug-osan, naglab-ot sa 232 ka indibidwal ang napatay kag 112 ang nadula. Ang 158 sa napatay kag 58 nga nadula halin sa Cebu.

Pagkaligad sang pila ka adlaw, liwat gin-igo ang isla sang bagyo Uwan. Nagdulot ang bagyo sang pagkatiphag sang duta sa Naga City kag pagkaguba sang mga imprastruktura sa San Remigio, Medellin kag isla sang Caubian sa Lapu-Lapu City.

Ang magkasunod nga trahedya indi lang dulot sang pagbag-o sang klima kundi resulta sang pagpangkawkaw sa kapalibutan kag sa kaban sang banwa sang nagahari nga mga sahi sa Cebu kag pungsod.

Patarasak nga pag-guba sa kabukiran kag kadagatan

Ginpalala sang masobra duha ka dekada nga pagkwari sa matag-as nga bahin sang kadutaan sa probinsya ang pagbaha kag pagkatiphag sang duta. Indi magnubo sa 15 ka kumpaniya ang subong nagapatigayon sang malaparan nga pagkwari sa isla. Kinaandan nga ginamina sa probinsya amo ang *limestone*, balas, graba kag *dolomite* nga ginabaligya sa mga kumpaniya sang semento. Ginagamit ang mga ini sa reklamasyon sa Cebu kag Manila Bay.

May yara man indi magnubo sa 12 ka proyektong reklamasyon sa Cebu City kag Lapu-Lapu City. Isa sa pinakadako ang 235-ektarya nga Cebu City Waterfront Reclamation Project. Sadtong 2024, gin-aprobahan ang dugang nga anum ka mayor nga proyektong reklamasyon nga may kabug-osan nga 765 ektarya. Ginguba sang mga proyekto nga ini ang mga bakhawan nga sadto nagaprotektar sa mga komunidad sa higad sang baybay halin sa mga mabaskog nga bagyo, balud kag baha. Ginsiraduhan man sini ang mga natural nga iligan sang tubig.

Dugang sa kabangdanan sang pagragasa sang baha ang patarasak nga pagtukod sang mga proyektong *real estate* kag turismo sa mga matag-as nga bahin sang Metro Cebu. Isa diri ang The Rise sa Monterrazas de Cebu, isa ka grandyoso nga pabalay nga ginkutkot sa kilid sang bukid sa Cebu City. Sadto pa ginmanduan ang Monterrazas nga untaton ang proyekto pagkatapos sang mga pagbaha kag pagkatiphag sang duta sa mga baryo sa ubos nga bahin sang bukid.

Korapsyon sa mga proyektong *flood control*

Ginpalala ang pagragasa sang baha kag pagkatiphag sang duta halin sa matag-as nga bahin sang Cebu sang palpak nga mga proyektong *flood control* sa mga manugbo nga bahin sang isla.

Suno sa datos sang estado, naglab-ot sa 343 ang proyekto para sa *flood control* sa Cebu halin 2016 tubtob 2022, kag yara sa 168 nga proyekto halin 2023 tubtob 2025. Nagtalana ang probinsya sang ₱26.7 bilyon para sa 414 proyektong *flood control* para sa tuig 2022 tubtob 2025. Gin-ako sang lokal nga gobyerno nga tanan nga gintukod nga *flood control* halin 2019 palpak ukon *substandard*.

Pinakadamo nga nakuha nga kontrata sa Cebu ang QM Builders kag Quirante Construction Corp. sang pamilya Quirante; Alpha & Omega kag St. Timothy Construction sang mga Discaya; Centerways Construction & Devt. Inc ni Lawrence Lubiano; Legacy Construction ni Alex Abelido; kag WTG Construction & Development Corp. sang pamilya ni Sen. Bong Go.

Kaakig sang mga Cebuano

Nagprotesta ang mga biktima sang bagyo Tino halin sa Barangay Paknaan kag Mandaue City kag myembro sang Bagong Alyansang Makabayan-Central Visayas sadtong Nobyembre 15 sa Gorordo Avenue. Ginkundenar nila ang korapsyon sa probinsya kag nagpanawagan sang kumpensasyon para sa mga nahalitan. Nagsindi man sila sang kandila kag ginpabagting ang lingganay bilang pagdumdom sa mga napatay sa bagyo.

Sadtong Nobyembre 18, opisyal nga gintukod sang mga demokratikong grupo kag sektor ang Kalihukang Sugboanon Kontra Korapsyon (KASUKKO) bilang alyansa sang kontra korapsyon sa Cebu. Nagpanawagan ang alyansa sa pumuluyo nga magpakigbahin sa pungsodnon nga protesta sa Nobyembre 30 sa Fuenta Osmeña, Cebu City. AB

Delubyo sang korapsyon kag pagpamigos sa sahing mamumugon sa kada may kalamidad

Kada lumos sa baha ang mga komunidad kag karsada, doble ang igo sa sahing mamumugon. Masami, sila ang nagapuyo sa mga manubo kag bahaon nga bahin sang mga syudad kon diin ginatukod ang palpak kag bulugasan nga mga proyektong *flood control*. Wala labot nga nagakahalitan ang ila mga balay kag komunidad, nagakadulaan man sila sang kita, nabutang sa indi luwas nga mga kundisyon sa trabahuan kag may peligro nga makakas sa trabaho.



Pinakalala ang kahalitan sa mga mamumugon nga manubo ang sweldo, mga kontraktwal, "self-employed," kag iban pa sa aktwal wala sang trabaho kag mala-proletaryado. Sila ang mga "no work-no pay," halos wala sang benepisyo kag wala ukon gamay lang kaayo ang matago nga kwarta.

Isa diri si Carl nga naga-isahanon nga nagabuhi sa iya pamilya. Ginbaha ang iya balay sadtong nag-igo ang bagyo Tino sa Cebu. Isa ka semana pagkatapos magpanalasa ang bagyo, sila nga mag-ulutod wala pa gihapon nakabalik sa trabaho tungod sa pagasikaso sa ila naguba nga balay. Ubos na ang iya sweldo. Ubos naman ang 13th *month pay* nga temprano pa ginpanagtag sang iya amo para kuntani sa Paskwa.

Akig siya sa kahimtangan nga kinahanglan niya magkuha sang panggasto halin sa ginpangabudlayan niya nga gintago nga kwarta samtang wala sang napasabat sa mga kurakot. "Mabudlay mangin biktima sang korapsyon"siling niya. "Indi lang ini pangawat sang kwarta, pangawat man ini sang oras kag dignidad (namon nga mamumugon)."

Sa Balamban, Cebu, luwas sa baha ang *shipyard* sang Austal Limited, isa ka kumpaniya nga Australian nga naga-empleyo sang 1,500 ka Pilipino. Apang masobra 40% sang mga mamumugon sini ang nagpa-iway sa trabaho. Isa diri ang welder nga si Rico nga nagapuyo sa bahin sang Mandaue City nga lubos nga napanas sang maguba ang *dike* kag nagragasa ang tubig-baha halin sa Butuanon River.

"Mala ang *shipyard* apang lumos sa baha ang amon baryo," suno sa iya. Ginhatagan siya sang *emergency leave*, pero wala sang bayad. Sa apat ka adlaw nga wala siya nagtrabaho, nawad-an siya sang kita nga ₱2,000. Wala siya sang nabaton nga bulig para sa rehabilitasyon halin sa Austal kag sa gobyerno.

Pilit nga pagpatrabaho sa tunga sang kalamidad

Ginreport sang BPO Industry Employees Network (BIEN) nga sa kasagsagan sang mga bagyo Tino kag Uwan, ginpwersa sang indi magnubo 98 ka kumpaniya sang BPO ang ila mga empleyado nga magtrabaho.

"Ginhambalan kami nga magsulod sa trabaho kag kon indi buhinan ang bayad sa amon," panaysayon sang isa sa mga *call center agent* sa Metro Manila. Naglusong siya sa baha, nagsakay sa dyip nga naaberiya sa tunga sang byahe. "Wala ako nakaabot sa *shift* gani ginpadal-an ako sang *warning* sa *email*."

"Kadlaw-hibi" na lang ang isa pa ka empleyado nga ginpilit nga mag-*work-from-home* sa tunga sang lapnagon nga *brown-out*. "Tatlo ka adlaw ako nga wala sang natrabho kag wala sang kita," suno sa iya. Kinahanglan niya nga mag-obertaym nga wala sang bayad para malagas ang iya kota.

Sa Bulacan, 200 ka kababaehan nga mamumugon ang ginpilit nga magsulod sa trabaho sadtong Nobyembre 11 para sa "11-11 sale" ukon adlaw nga may diskwento ang mga kumpaniya nga nagabaligya sa internet. Kasubong sa iban, naglusong sila sa baha para makalab-ot sa ginatrabahuan nga bodega.

"Mainit ka sa sining mga estorya sang kabudlayan sa oras sang grabe nga kalamidad," suno sa Kilusan ng Manggagawang Kababaihan. "(G)ina-una (pa) sang mga dalagko nga kumpaniya ang dako nga ganansya sang sa kaluwasan sang ila mga mamumugon."

Ang Bulacan ang sentro sang iskandalo sang maanomaliya nga mga proyektong *flood contro*l, pangaduha ang Cebu.

Protestang "magbangon sa baha kag korapsyon"

Sadtong Nobyembre 14, ginlunsar sang Kilusang Mayo Uno kag indi magnubo sa 10 ka unyon ang "protestang magbangon halin sa krisis sang baha kag korapsyon." Nagpakigbahin diri ang mga mamumugon sang Nexperia, Wyeth, Vanson Paper, Regan, Himmel, PLDT, Kowloon House, 4E Builders, kag mga mamumugon sa North Harbor kag First Cavite Industrial Estate.

"Sa pagragasa sang mga delubyo, mas nga nagakabuyagyag ang pagkainutil sang gobyernong Marcos nga sabton ang mga kalamidad," pahayag sang KMU.

Sadtong Nobyembre 18, nag-atubang sa midya ang mga mamumugon sa idalum sang alyansang Working People Against Corruption para i-anunsyo ang pagpakigbahin sang sahing mamumugon sa hublag sa Luneta sa Nobyembre 30. AB

₱100 BILYON

ang suno kay Zaldy Co, anay kongresista, ginpasingit ni Marcos Jr sa badyet para sa 2025; 25% ukon ₱25B sini nagkadto kay Marcos bilang kikbak ukon "SOP".



1,800 klasrum ang naguba tungod sang bagyo Uwan

1,182 diri ang wala masyado naguba, **366** ang grabe nga pagkaguba kag **261** ang lubos nga nawasak. Nalista ang pinakadako nga kahalitan sa Bicol, Calabarzon kag Cordillera Administrative Region.

₱550

matuod nga balor sang sweldo sadtong Oktobre, sa pihak sang manubo nga tantos sang implasyon; indi pa gihapon maka-trespaser ang sweldo sa mataas nga presyo sang pagkaon, balaklon kag serbisyo.



₱4.35 BILYON

balor sang maanomaliya nga *flood control project* sa Davao City nga ginpatuman sadtong 2019-2022; 80 sa mga ini sa una nga distrito sang Davao City.

Ginkuhaan: ACT Teachers Partylist

₱13.60/litro ↑

pagtimbuok sang presyo sang *diesel* halin Oktobre 15, sa sulod sang pito ka semana halin una nga semana sang Oktobre; ₱9.60/litro ang ginsaka sa presyo sang gasolina kag ₱10.70/litro sa kerosin.

₱5.1 BILYON

utang nga indi mabayaran sang 38 ka kooperatiba sang mga "modernong dyip" sadtong 2024-2025, kabangdanan sang ila pagsira kag pagkadula sang palangabuhian sang ginatos ka drayber.



242 ginpatay nga Palestino sang mga soldado nga Israeli sa Gaza sa pihak sang untat-lupok nga nagsugod sadtong Oktobre 10.

Ginkuhaan: Gaza's Health Ministry, Nobyembre 10, 2025

4% GIN-USWAG SANG GDP

sa ika-3 nga kwarto sang 2025, pinakahinay sa nagligad nga 14 ka tuig; nagsangyad sa 4.1% ang pagsaka sang *household consumption* (gasto sang mga pamilya), pinakanubo sa 15 ka tuig (indi upod ang mga tuig sang pandemya).

Ginkuhaan: Ibon Foundation

Naglab-ot ang balita sang inaway banwa sang Pilipinas tubtob France

Kada duha ka semana, nagatililipon ang mga katapo sang Committee to Support the Revolution in the Philippines (CSRP), alyado sang Friends of the Filipino People in Struggle (FFPS) sa France, para talakayon ang mga isyu sang Ang Bayan (AB). Kabahin ini sang regular nga programa sang CSRP agud tun-an kag palapnagon ang mga naagum kag pagsulong sang inaway banwa sa Pilipinas.

Suno sa Balita from FPPS, pahayagan masa sang grupo, nangin kalakaran na sang CSRP ang magpili sang malahalon nga artikulo sa AB kag pagtalana sa mga magtalakay sini. Kabahin sang paghanda para sa pagtuon ang paglubad sang mga napili nga artikulo sa hambal nga French.

"May lain-lain nga pamaagi ang mga kaupod para maghanda sa pagtuon sa isa ka artikulo," pahayag ni Ka Isaak sang CSRP. Suno sa iya, sadtong una nakatutok lang ang mga katapo sa simple nga paglubad sa artikulo apang sang ulihi mas nangin komportable na sila kag makahatag na sang dugang nga mga konteksto kag impormasyon.

"Halimbawa, nagapakita sila sang mapa agud tumuron ang lokasyon sang pila sa mga syudad kag probinsya, nagahatag sang dugang nga detalye sa kabuhi sang isa ka martir, ukon ginapaathag ang kasaysayan sang isa ka organisasyon," suno kay Ka Isaak.

Nakita sang CSRP ang positibo nga epekto sang ila regular nga talakayan. Nagsaka ang kumpyansa sang mga katapo nila nga talakayon sa publiko ang rebolusyon Pilipino kag mas sila nga nagaka-engganyo nga makigbahin sa hilikuton internasyunal nga pang-solidaridad.

"Ang AB labaw pa sa isa ka instrumento sang pagpamuklat. Ang pila sa mga nagapakigbahin sa talakayan nagpatapo na sa CSRP, kag subong nagapakigbahin na sa amon mga mobilisasyon," suno kay Ka Isaak. Nagawagayway na sila sang mga bandera sang FFPS kag sang National Democratic Front of the Philippines kag nagapahayag sang kahandaan nga suportahan ang rebolusyon Pilipino, siling niya. AB

Asembliya sang KM sa Metro Manila, natigayon

NAGLUNSAR SANG ASEMBLIYA ang isa sa mga tsapter sang Kabataang Makabayan (KM)-Metro Manila Luzille Gypsy Zabala Brigade sa isa ka sekreto nga lokasyon sadtong Nobyembre 16. Ginpatigayon ang pagtipon bilang kabahin sa pagdumdom sa ika-61 nga anibersaryo sang KM sa Nobyembre 30.

Gintalakay sa asembliya ang gilayon nga katungdanan sang KM sa pagpabaskog sang kahublagan pamatan-on-estudyante sa sentrong syudad. Suno kay Ka Karso Mapagpalaya, nagtambong sa asembliya, handa ang pamatan-on sa rehiyon nga tungdan ang rebolusyonaryong mga katungdanan sang KM.

Suno sa iya, paslawon sang KM ang mga pasistang atake sang rehimen Marcos Jr kag tumanon ang katungdanan sa pagpakigbahin sang pamatan-on sa banas sang armadong paghimakas. "Dapat itudok sa taguipusoon sang kada pamatan-on ang ultimo nga pagkamalahalon sang KM sa pagsulong sang rebolusyon Pilipino!"

US, tuso nga ginapasingki ang pagpasilabot sa tunga sang kalamidad

Samtang lumos sa baha ang pumuluyong Pilipino, masako ang US sa pagpasingki sang interbensyon militar sini sa pungsod. Kabulig ang ido-ido sini nga Armed Forces of the Philippines (AFP), gingamit sini nga tabon ang HADR (*humanitarian assistance and disaster response*) para tayuyon nga makalunsar sang *war games* kag iban pa nga aktibidad militar.

Nagapabilin ang mga tropang Australian, isa ka mayor nga alyado sang US sa Pacific, sa isla sang Panay sa kasagsagan sang Bagyong Tino. Gintapos sini ang 1 ka bulan nga *war games* nga Kasangga: 2025-02 sadtong Nobyembre 7 sa Camp Peralta sa Jamindan, Capiz.

Sa kasagsagan sang Bagyong Uwan, nagtuhaw ang presensya sang mga pwersang Amerikano sa Norte sang Luzon kon diin ginalunsar man ang 10-adlaw nga Joint Exercise (AJEX) Dagat, Langit at Lupa (DAGITPA) sang AFP. Indi hayagan nga kabahin ang US sa paghanas nga ini. Apang, kabahin ang paghanas sa ginasulong sang US nga paghanda kag paghangkat sang gyera sa karibal sini nga imperyalistang China. Mismo ang hepe sang AFP ang nagdeklarar nga paghanda ini kon "salakayon ang Taiwan." Napilitan ang AFP nga temporaryo nga untaton ang paghanas para magpatigayon sang HADR, kaupod ang mga tropa sang US, sa pila ka bahin sang Luzon.

Nagapabilin man ang mga barko pang-gyera sang US sa teritoryo pang-dagat sang Pilipinas sa panahon nga ini. Sadtong Nobyembre 14-15, ginlunsar sini ang ika-13 nga Multilateral Maritime Cooperative Activity, kaupod ang Japan, kag sa una nga higayon, ang Philippine Navy. Nakig-gitgitanay ang mga ini sa mga barko nga Chinese malapit sa Scarborough Shoal.

Sa Alamada, North Cotabato, ginlunsar ang isa ka wala ginsapubliko nga paghanas militar sadtong Nobyembre 11-14. Sa mga adlaw nga ini, gin-antus sang mga residente ang isa ka adlaw nga wala-untat nga pagpalupok sang lain-lain nga klase sang armas. Gin-report nila ang presensya sang mga dumuluong nga tropa nga nagaserbe nga mga instruktor sa paghanas sang mga maniobra pang-kombat sa ila mga ulumhan kag sityo. AB

Pagpangapin sa duta kag paghimakas kontra-pyudal sa Isabela

Sa atubang sang madamo nga panghangkat, nagapadayon ang apat ka away sang mga mangunguma para sa ila kinamatarung sa duta sa Isabela. Halin 2019, naglunsar sila sang mga kampuhan, bungkalan, mga dayalogo, petisyon kag komprontasyon batuk sa agalon mayduta kag mga ahensya sang gobyerno.

Sa sentral sang Isabela, duha ka komunidad sang mga mangunguma ang nagapakig-away para sa ila kinamatarung sa *homestead*. Ang erya gina-agaw para mangin kabahin sang mas malapad nga *agro-industrial zone* nga ginagamit para sa mga dalagko nga *poultry*, bodega, plantasyon sang melon, tubo kag iban pa.

Isa sa mga erya nga ini ang masobra 20 ektarya nga *homestead* nga humayan, maisan kag melonan nga ginabungkal sang 20 ka pamilya. Masobra 40 ka tuig na nga mga sadto agsador nga nangin benepisyaryo sang repormang agraryo ang mga pamilya. Sa ululupod nga paghulag, nabawi nila ang gin-agaw nga ulumhan, napunggan ang pagbaligya sang duta, kag napauntat ang pagsukot sang arkila. Napauntat man nila ang pagpanggamo kag pagpangbalay-balay sang mga pulis kag militar.

Sa isa pa ka banwa, nagapakig-away ang mga mangunguma para sa 20 ektarya nga *homestead* nga humayan, maisan kag utanan. Ginabungkal ang duta sang 17 ka pamilya nga mangunguma nga 50 ka tuig na nga agsador sa lugar. Sadtong 2021, kalit nagpakita sa lugar ang himata sang agalon mayduta nga may dala nga peke nga "reconstituted" ukon liwat ginbug-os nga titulo kag gina-agaw ang duta. Halin sadto aktibo na nga nagapakig-away ang mga mangunguma para sa ila kinamatarung sa duta, sa pihak sang pagpangsumpo kag paglapas sa tawhanon nga kinamatarung.

Sa sur sang Isabela, padayon ang pagpangapin sang mga mangunguma sa ila kinamatarung nga magbungkal sa duha ka erya. Nakapabilin ang mga mangunguma nga gina-agawan sang duta kag disimulado nga nagabungkal para sa ila konsumo kag palangabuhian sa gina-agaw nga halos 70 ka ektarya nga duta sang isa ka kumpaniya sang minahan. Sa isa pa ka banwa, ginapakig-awayan sang mga mangunguma ang pag-angkon sa 50 ektarya nga duta sa tabon sang National Greening Program sang gobyerno.

Yabe ang pangpulitika nga pagtuon sa pagpasaka sang militansya

Sa nagligad nga anum ka tuig, dako ang nangin papel sang mga pangpulitika nga pagtuon agud pasakaon ang militansya kag palig-unon ang balatyagon sang mga mangunguma sa ila pakig-away. Nangin epektibo ini nga panaming sa bagsik sang mga agalon mayduta kag pwersa sang Armed Forces of the Philippines kag Philippine National Police.

Sa apat ka kampanya sa Isabela, ginapaseguro ang paghatag sang mga pangpulitika nga pagtuon sa lain-lain nga halintang sang paghulag sang mga mangunguma. Ginapasanto nila ang mga talakayan sa partikular nga kahimtangan, pagliso sang sitwasyon kag ginalunsar nga kolektibo nga paghulag.

Ginhimo kag ginatun-an nila ang kampanyang papel kaangot sa pagpang-agaw sa duta sa palaabuton. Ginatun-an ang ligal nga tindog sang mga mangunguma, ang kasaysayan sang duta kag ang kinamatarung nila diri. Ginaangot nila ini sa pangkabugosan nga paghimakas sang sahing mangunguma sa pagtalakay sa paghimakas para sa matuod nga reporma sa duta.

Kadungan sa pagkatukod sang mga asosasyon sang mangunguma, ginatalakay ang oryentasyon sang ila mga organisasyon. Nagatalakay man sila tuhoy sa isyu sang sobra-sobra nga importasyon sang bugas, pagtukod sang base militar sang US sa rehiyon tungod sa Enhanced Defense Cooperation Agreement kag iban pa nga isyu pungsodnon sa kada magpakigbahin sa mga rali.

Pormal man sila nga nagatuon sang Malip-ot nga Kurso sang Katilingban kag Rebolusyon Pilipino kag Ispesyal nga Kurso Pangmasa. Sa pagdalum sang rebolusyonaryong kamuklatan, ginatalakay nila ang rebolusyonaryong oryentasyon kag katungdanan sang Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid. Sa pila ka higayon, nagatalakay man sila sang Ang Bayan.

Nangin matingkad man ang pagtuon sang mga mangunguma sa kahimtangan sa tawhanon nga kinamatarung kag pakig-away sa kampanya nga pagpasungka sang mga pulis, militar kag National Task Force-Elcac. Gingamit nila ini nga panaming sa wala untat nga pag-atake sang ila paghiliusa kag pagtilaw nga idiskaril ang ila pakig-away sa duta. Nagpanindugan ang mga komunidad batuk sa pagpangkugmat kag pagpaniplang sang mga traidor nga "anay rebelde."

"Kinahanglan nga padayunon ang [mga pagtuon] sa iban pa nga katapo nila ilabi na nga mas nangin mapintas kag mabudlay ang lokal nga paghimakas nila sa duta," suno sa report sang mga organisador. AB



Organisador nga mangunguma sa Isabela, gin-aresto

Ginkundenar sang Karapatan-Cagayan Valley ang iligal nga pagdakop kay Stalin Valencia, isa ka organisador sang mangunguma. Gindakop sang gin-isa nga pwersa sang Philippine National Police (PNP) kag 5th ID si Valencia sadtong Nobyembre 15 sa San Mateo, Isabela. Nagaatubang siya sang sampaw-sampaw nga mga kaso nga kriminal,lakip ang paslaw nga pagpatay kag pagpangsunog sa Cagayan Valley.

Bug-os nga adlaw nga wala ginpatuhaw si Valencia, kag gindingutan nga makita ang iya pamilya kag ginpili nga abogado. Ginakahangaw-an nila nga ginpaidalum siya sa interogasyon kag sikolohikal nga pagpaantus.

Sa Negros, sunod-sunod ang nalista nga mga kaso sang paglapas sa tawhanon nga kinamatarung halin Oktobre 28 tubtob Nobyembre 4.

Pag-aresto. Gindakop sang mga soldado sang 94th IB ang tumandok nga si Anoy Pacheco samtang pakadto sa iya ulumhan sa Sityo Tigbao, Barangay Buenavista, Himamaylan City sadtong Nobyembre 4. Si Pacheco bata sang isa ka "Kalanyan" ukon lider tumandok sa ila lugar nga Tribu Magahat-Bukidnon.

Pagpang-abukay. Sadtong Oktobre 28, pilit nga ginsulod kag ginransak sang mga soldado ang balay sang mangunguma nga si Remy Villacanao. Sunod sini ginlusob kag ginpalibutan sang mga soldado ang balay ni Chona Martinez, asawa kag utod sang mga biktima sang pangpulitika nga pagpatay sang militar.

Sa Laguna, nagaatubang sang peligro sang demolisyon ang komunidad sang imol sa NIA Road Purok 7 sa Barangay Pooc, Sta. Rosa, Laguna. Ang demolisyon ginasiling nga magahawan sang dalan para sa *road concreting project* sang ahensya. Natalana nga patigayunon ini sugod Nobyembre 18. AB

Aset nga imbolbado sa pagpatay kay Ka Juanito Magbanua, napatay

NAPATAY SANG BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-South Central Negros (Romeo Nanta Command) sa ginlunsar sini nga armadong aksyon ang intel aset sang 94th IB nga si Jomy Pelarta sadtong Nobyembre 6 sang gab-i sa Sityo Sig-ang, Barangay Carabalan, Himamaylan City, Negros Occidental. Imbolbado si Pelarta sa pagpatay sa *hors de combat* nga tigpamaba sang BHB-Negros Island nga si Ka Juanito Magbanua (Romeo Nanta) sadtong 2022.

Si Pelarta ang nagtudlo sa lokasyon ni Ka Juanito sa Sityo Medel. Gindakop, gintortyur kag hungod nga ginpatay sang mga soldado ang sadto naka-*medical leave* nga tigpamaba. Pagkatapos sini, ginpaguwa nga napatay siya sa isa ka armado nga engkwentro. Imbolbado man si Pelarta sa pagpa-reyd sa yunit sang BHB pila ka adlaw antes niya ipadakop si Ka Juanito. Imbolbado man si Pelarta sa duha ka kaso sang pagpanglugos, kag pagtilaw nga paglugos.

Armadong konplikto kag henosidyo sa Sudan, dulot sang imperyalistang *proxy war*

Padayon nga nagakalubong sa kagamo ang Sudan sugod sang naglupok sadtong 2023 ang inaway sa tunga sang Sudanese Armed Forces (SAF) kag Rapid Support Forces (RSF). Masobra 150,000 na ka tawo ang napatay sa gyera, kag minilyon pa ang napilitan nga maglayas.

Yara sa 25 milyon ka Sudanese ang nagaantus sang grabe nga kakulang sa pagkaon. Ginakabig ang pungsod nga may isa sa pinakalala nga krisis sa gutom sa bug-os nga kalibutan.

Suno sa International League of Peoples' Struggle (ILPS), indi simple nga banggaan sang lokal nga mga pwersa ang nagakahitabo sa Sudan. Nagapasilabot diri ang US sa katuyuan nga kontrolon indi lang ang gobyerno sang Sudan kundi bisan ang manggad-mineral sang pungsod.

Ginapasampok sang US, paagi sa mga alyado sini sa Middle East, ang RSF kag SAF. Kabulig sini ang Mossad, ahensya paniktik sang Zionistang Israel, sa paghanas sa RSF. Ginapadaba-daba sang US ang konplikto agud pahuyangon ang paghiliusa sang mga pungsod African kag Arab kag ipabilin ang kontrol sini sa dunang manggad sang rehiyon, ilabi na sa bulawan kag lana. Ginpasugtan man sang US ang mga papet sini sa Middle East nga magbenepisyo sa baligyaanay sang armas sa duha ka bahin.

Makita diri nga ang US ang nagapanguna nga may salabton sa krisis kag lebel-henosidyo sa kalakasan sa Sudan, suno sa ILPS.

"Ang krisis sa Sudan repleksyon sang mga nauna nga interbensyon imperyalista sa Iraq, Libya, kag Syria," suno diri. Kaangay ini sa mga inaway nga ginapatigayon sa ngalan sang demokrasya apang sa pagkamatuod para sa interes sang US kag mga alyado sini nga pungsod. Kabahin man ini sang mga malapad nga kampanya sang US kag ila mga alyado agud tungaon kag kontrolon ang mga pungsod sa Africa kag West Asia. Kaupod diri ang mga gyera sa Democratic Republic of the Congo kag ang pagpangsalakay sa Yemen kag Palestine, nga tanan pag-atake sa kinamatarung sang mga pumuluyo sa kaugalingon nga pagbuot. AB